

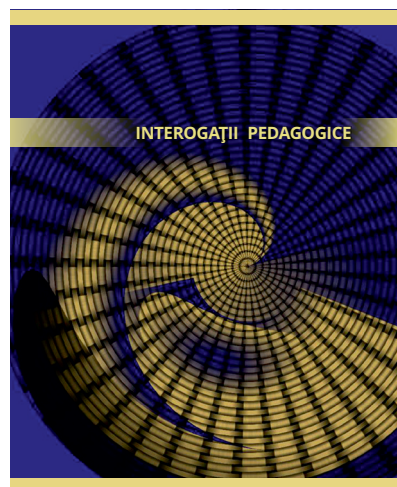
INTEROGAȚII PEDAGOGICE, PASTILE DE GÂNDIRE PENTRU SPECIALISTUL DE AZI ȘI DE MÂINE

Dr. hab., conf. univ. **Adrian GHICOV**
Institutul de Științe ale Educației al AȘM

Dacă ne punem de acord că ființa umană este un mesaj de stări, acțiuni și evenimente existențiale care o face părtașă la sensul lumii, atunci trebuie să recunoaștem rolul primordial al cărții în activitatea educațională. Mai ales că, recent, comunitatea pedagogică din Republica Moldova a devenit mai bogată cu o carte: *Interogații pedagogice* ale doamnei doctor habilitat, profesor universitar Tatiana Callo.

Pentru a le face să fie cu adevărat în viața noastră profesională, deschidem *interogațiile* cu o abordare postmodernă asupra cărții date, în ideea că autoarea acesteia oferă doar schița de lucru, iar cititorul este acela care interpretează materialele și amplasează structura, reprezintă experiențele și aspirațiile lui în calitate de lector care produce înțeles, mai ales când e vorba despre o carte științifică valoroasă.

Așadar, la început a existat portretul unui *cititor real* (cercetător, profesor, cadru didactic, masterand și debutant în pedagogie), pentru care s-a născut o *idee editorială*: conceperea unui material tipărit cu formularea soluțiilor pentru educația, cercetarea și transferul tehnologic de calitate în epoca postadevărului. Această *carte* apare apoi, menită să reprezinte principalele idei vehiculate de știința pedagogică prin lucrările de referință ale unor cercetători consacrați în domeniul educațional, recunoscuți ca valoare în spațiul european. Dar *cititorul* și *cartea* de față nu apar oricum. Ei vin cu orizonturile lor distincte: *cititorul așteaptă* – în virtutea preocupărilor științifice, a cunoștințelor lui pedagogice, a experiențelor sale de viață – ceva de la carte (o istorie a unor teme de cercetare, un reper conceptual și metodologic, o mărturisire, un răspuns la o întrebare, un sfat), în vreme ce ea, *cartea, așteaptă un anume cititor*: un cetățean al secolului al XXI-lea, perioada postparadigmatică, un pasionat de o temă fundamentală pentru educația Mileniului III, un rafinat al limbajului și al practicii pedagogice discursive, un cunoscător al codurilor formale de lectură și cercetare pedagogică autentică, un reprezentant al categoriei sociale de pedagog-intelectual. Apoi, acest cititor încearcă să-și împlinească așteptările. Începe să citească și determină că așteptările sale sunt compatibile cu așteptările autoarei și ale coautorilor, care s-au consacrat

Tatiana CALLO, Victor ȚVIRCUN, Lilia POGOLȘA
ș.a. *Interogații pedagogice*. Coordonator: Tatiana Callo;
-Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017. 208 p.

domeniului și pentru care cercetarea, pedagogia în sine, este, eminent, un destin. Astfel, aceste interogații pedagogice devin, prin gândirea analitico-sintetică superioară a autorilor, un centru de putere legitimă a unor *soluții de durată la probleme de durată*: de ce, bunăoară, cercetările pedagogice din ultimii ani nu întotdeauna cadrează cu paradigma constructivistă, actuală și specifică educației? De ce spiritul critic al cercetătorului, gândirea lui dialectică cedează în fața gândirii tradiționale și a stilului constatativ? De ce raționamentul de opinie, discursul argumentativ, inferența explicativă, completitudinea, credibilitatea și, mai cu seamă, transferabilitatea lipsesc frecvent în cercetările științifice actuale?

Astfel, lectura expertă continuă, liniile ideatice de separare a cititorului de autori se estompează, orizonturile sfârșesc prin a se întrepătrunde. Aceste orizonturi fuzionează în punctul în care cititorul descoperă că nucleul tematic al cărții, ilustrat perfect și de sugestia copertei, e axat pe un nod ideatic magistral: *a ne înțelege mai bine unii pe alții, a influența ființa umană la cota maximă de inteligență, a forma și a dezvolta personalitatea umană aptă să trăiască în noile condiții sociale, economice și culturale, fără frică de*

măine și de viitor. Pedagogia are privilegiul de a pune la dispoziția ființei umane aceste instrumente: de la conștiința și conduita morală a familiei, reprezentată ideal prin doamna doctor habilitat, profesor universitar Larisa Cuznețov, la necesitatea fundamentării unei noi științe, *psihopedagogia*, lansată în comunitatea științifică de către ilustrul pedagog, doctor habilitat, profesor universitar Vladimir Guțu, la problematica managementului curriculumului școlar, pe care l-a fundamentat teoretic și praxiologic doctorul habilitat, profesor universitar Lilia Pogolșa, trecând, bineînțeles, prin valoarea de adevăr al criteriului istoricității în pedagogie, cu ideea că viitorul este o dimensiune a fenomenului pedagogic actual, promovat excelent de către doctorul habilitat, profesor universitar Victor Țvircur și culminând cu profitabilitatea spirituală și intelectuală a activității inovative în educație, ilustrată științific și metodologic de doctorul habilitat, profesor universitar Victoria Cojocar.

Această rețea tematică ajută cititorului să-și însușească anumite valori psihopedagogice degajate din răspunsurile edificatoare ale cărții: *respectul, onestitatea, prețuirea, sinceritatea, onoarea, compasiunea și responsabilitatea.* Cartea e, de fapt, un ghid postmodern al creativității autentice în cercetare și e construită pe freământul limbajului pedagogic atitudinal, pe care, descifrându-l, înțelegem, vorba lui Mircea Cărtărescu, că zborul, chiar dacă ne duce în lumi depărtate, se petrece întotdeauna în noi înșine. Este un avantaj al pedagogiei ca știință și artă, iar riscurile unei atitudini incorecte în raport cu aceasta pe făgașul postmodernității o determină pe doamna profesor Tatiana Callo să proiecteze cititorul-pedagog pe cerul interogațiilor valoroase.

Cartea înalță spiritul pedagogic și orientarea atitudinală în cercetare și în predare la rang de nouă forță a educației. Cât de importantă este atitudinea din noi și cum ne poate ajuta în viață o atitudine corectă? Iată o adevărată pedagogie a întrebărilor valoroase! Cunoașterea produce efect terapeutic. În ciuda timpului grăbit și nemilos, aceasta încetinește îmbătrânirea, iar la școala impredictibilă a vieții, poți cunoaște doar confruntându-te cu ea și construindu-ți un destin pe care să-l joci cu inteligență, curaj, umor și integritate, învățând mereu din forța curativă a suferinței care tot pedagogie se cheamă. În acest context, descoperim prin viziunea motivantă a întrebărilor doamnei Tatiana Callo un mod axiologic aparte de a vedea și descifra universul existențial: certitudinea că exiști într-o lume pentru care trebuie, eminent, să te comunici și să te semnifici prin atitudine, adevăr, gândire, faptă, destin și durere mântuitoare; frumusețea spirituală și generozitatea devin pentru un pedagog permanente ale relațiilor interumane prin veșmânt de sinceritate; valoarea terapeutică a cuvântului pedagogic dă

rod înțelepciunii în clipa când e sonorizat potrivit, dezinteresat și plin de umanism; familia e zidul ce fortifică personalitatea umană, îi dă sens și dimensiune spirituală, e zăriștea cosmică spre care sufletul revine nechemat, iar dragostea este limbajul universal pentru care divinitatea ne-a plăsmuit ca lectori perseverenți ca să-l trăim continuu cu ochii mirării, ai frumuseții și ai bunătății.

De certă utilitate și indubitabilă actualitate sunt reflecțiile autoarei și a coautorilor ce creionează profilul cadrului didactic și al cercetătorului de succes. Pentru accesarea la un învățământ de calitate prin demersuri educaționale, de cercetare convingătoare, trebuie să avem trează conștiința valorilor care să ne mențină pedagogi în postmodernitate. Argumentatele judecăți de valoare ce transpar din interogațiile și răspunsurile cărții alcătuiesc o axă a credibilității profesionale: *pune în valoare ceea ce te caracterizează esențial și după aceea acționează; adună la propriul prestigiu profesional învățând să te bucuri intelectual; învață de la lucruri modul de funcționare și de la oameni modul de reflecție; competența mea este problema mea: nu mă poate învăța nimeni să fiu pedagog, acest lucru îl poate face o singură persoană, pedagogul din mine; conștientizează că există două exclusivități ale pedagogului: intelectul și inima sa; promovează activ principiul Eu zic; formează-ți un limbaj pozitiv pentru a proiecta numai așteptări pozitive; nu abordează chestiunile pedagogice doar de dragul lor, ele apar întotdeauna cu interesul de a obține indicații pentru acțiune; dezvoltă-ți competența de a te întreba și de a fi întrebat; ia atitudine hermeneutică prin DA sau NU; fii totdeauna liber în meserie, în baza principiului exprimabilității; conferă un caracter adecvat gândirii pragmatice, raportând-o la diversitatea lumii pedagogice care te „locuiește”, în aceasta rezidă mișcarea continuă a perfecțiunii profesionale.*

Concluzionăm, așadar, că autograful profesional al protagoniștilor acestei cărți, doctori habilitați în pedagogie, profesori universitari, este marcat profund de sentimentul locuirii domeniului educațional ca timp și spațiu viabil al devenirii umane, ca factor ordonator al creșterii. Ființa omului este, în concepția Domnilor Lor, capital inestimabil în realizarea idealurilor, inclusiv al celui socioprofesional, axat pe autonomia conștiinței și pe puritatea voinței luminate de inteligență, singurul lucru care poate da, cu adevărat, un plus de valoare și de fervoare dorinței de a urmări fapte mari în spațiul pedagogic universal și de a te consacra acestuia. Aici, în spațiul miraculos al atitudinii, doamna Tatiana Callo e pasărea măiastră a lui Brâncuși, Stânca lui Sisif cu spirit sacrificator, dar și catarg eminescian, mereu învingător peste vânturile și valurile vieții ca joc al cunoașterii și experiență înnoitoare prin cercetare, predare și înălțare.